

שיל"ת

קונטרס

דפי יד שנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י

ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון קנו שנה ד' פרשת תוריע חודש ניסן שנת ה' תשפ"ד לפ"ג

בבא מציעא לו. - מג:

**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל" 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

פרנס השבוע

מה בגליון?

• הא דהקשו בגמ' דכאן משמע דמספיקא מפקינן ממונא ולא אמרינן אוקי ממונא בחזקת מריה ורמינהו שנים שהפקידו אלל אחד זה מנה וזה מאתים זה אומר מאתים שלי וכו' נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יהא מונח עד שיבוא אליהו, והיינו דמן הסיפא משמע דאת הממון המוטל בספק מניחים עד שיבוא אליהו, ואין הנפקד צריך להחזיר לשנים מאתים, וממילא קשה למה צרישא לא אמרו וחייב הגזלן לשלם לשניהם מספק, אבל קשה דמאי קושיא איכא כאן כלל, הרי נפק"מ גדול איכא בין ב' אלו האופנים, דצרישא איירי שהוא בא מעלמו שחייב לאחד משנים ואכלו הוא הספק למי הוא חייב, דממילא לכך חייב ליתן לשנים, דעליו האחריות לזכור וכיון שהוא עלמו מסופק לכך חייב ליתן לשניהם, ומשא"כ כאן בסיפא דאינו חייב ליתן לשניהם, זהו משום דהוא עלמו אינו מסופק כלל ויודע למי הוא צריך ליתן מאתים, רק שהם באו וטענו שניהם כל אחד שלו הוא חייב מאתים, דממילא כיון דיש כאן ממון המוטל בספק בין שני אלו לכך יהא מונח מבין שניהם עד שיבוא אליהו? (הערה קי"א)

• הא דאמרו במשנה המפקיד מעות אלל חברו צרין והפשינן לאחוריו וכו' חייב שלא שימר כדרך השומרים ואם שימר כדרך השומרים פטור, צריך ביאור דהרי כאן איירי בכל האופנים

הנ"ל שלא שימר כדרך השומרים, דהרי זהו מה לאמרו להדיא במשנה שלכך חייב שלא שימר כדרך השומרים, וממילא א"כ מה עניין דין השני שאם שימר כדרך השומרים פטור למשנתינו, הרי כאן לא איירי בהכי ולמה נאמר כאן דין ללא איירי בה משנתינו. ובפרט דגם אין בזה שום חידוש שאם שימר כדרך השומרים דפטור, וכפי שכבר הקשה ברית"א? (הערה ק"כ)

• מה דבית הלל אומרים כשעת הולאה והקשו בגמ' מאי כשעת הולאה ואמרו אלא פשיטא כשעת הולאה מבית בעלים וא"כ קשה לדימא רבה דאמר כבית שמאי, והיינו דרבה דאמר דאם שבר הגזלן את החבית או שטה מה שבתוכה חייב ארבעה זוז כשוויה עכשיו זהו כבית שמאי, דילקה בחסר וביתר ולכך משלם ארבעה זוז כיתר ולא כשעת הגזילה דהיינו ההולאה מבית בעלים, אבל קשה דמה ראייה איכא כלל דרבה דכ"פ סבירא ליה, אדרבא ראייה איכא דכבית הלל סבירא ליה, דהרי באמת רבה גם סובר כב"ה דממשלם כשעת הגזילה והיינו כשעת הולאה מבית בעלים, רק דכאן גבי שבירת החבית או שתייתו מעשה זה עלמו אמר רבה דנחשב כשעת הולאה וכשעת הגזילה, דבמעשה זה עלמו עבד הגזלן גזילה חדשה, דהרי כשהחבית קיים היה מחזיר הגזלן את החבית עלמה, והרי היא שוה עכשיו ארבעה זוז, וממילא בשתייתו עכשיו יש כאן שוב שעת הולאה ולכך משלם ארבעה, ועל אף דכ"פ דלוקה בחיסר ויתר גם ישלם כרבה ארבעה זוז, מ"מ אין טעמו של רבה בתשלום זה מטעמים של ב"פ, וממילא מה הקשו כלל על רבה כאן דכ"פ סבירא ליה? (הערה קכ"ה)

דף לו ע"א

ק"א. בגמ' אלמא מספיקא מפקינן ממונא ולא אמרינן אוקי ממונא בחזקת מריה ורמינחו שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתים זה אומר מאתים שלי וזה אומר מאתים שלי נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יהא מונה עד שיבוא אליהו. היינו דמן הסיפא משמע דאת הממון המוטל בספק מניחים עד שיבוא אליהו, ואין הנפקד צריך להחזיר לשנים מאתים, וממילא קשה למה ברישא אמרו במשנה דחייב הגזלן לשלם לשניהם מספק, ולא אמרינן שיהא מונה עד שיבוא אליהו. אבל קשה דמאי קושיא איכא כאן כלל, הרי נפק"מ גדול איכא בין ב' אלו האופנים, דברישא איירי שהוא בא מעצמו שחייב לאחד משנים ואצלו הוא הספק למי הוא חייב, דממילא לכך חייב ליתן לשנים, דעליו האחריות לזכור ושפשא הוא ואינו יודע ושהוא עצמו מסופק

לכך חייב ליתן לשניהם, ומשא"כ כאן בסיפא דאינו חייב ליתן לשניהם, זהו משום דהוא עצמו אינו מסופק כלל ויודע למי הוא צריך ליתן מאתים, רק שהם באו וטענו שניהם כל אחד שלו הוא חייב מאתים, דממילא כיון דיש כאן ממון המוטל בספק בין שני אלו לכך יהא מונה מבין שניהם עד שיבוא אליהו, אבל הוא שאינו מסופק די לו לשלם פעם אחת ולהניחו, וממילא קשה מה היה הקושיא כלל. רק דאם נעייין נראה דחילוק זה איכא לחלק רק בפקדון אפיקדון או פיקדון אגזל, אבל בקושיא חקמן שהקשו מגזל אגזל קשה באמת מה החילוק, דלמה ר' טרפון בגזל מאחד משנים נותן לשניהם, ומשא"כ בגזל מאחד מחמשה אמר דמניה הגזילה ביניהם ומסתלק, הרי בשני אופנים הללו איירי שהוא עצמו מסופק, ולכך באמת תירצו בגמ' דהחילוק הוא בין עיקר הדין לבא לצאת ידי שמים. ואולי ע"פ זה ניהא למה כאן בפיקדון אגזל

מנשותיהם איכא למילף איפכא, דכשם שבנשותיהם ודאי איירי כאן בלמכור ממש ולא לירד בסתם, דהרי לא שייך גבי אשה לירד בלא להנשא ממש, ממילא כך גבי בניהם איירי בלמכור ממש דזה לא הותר להם, דומיא דנשותיהם, אבל לירד ולהתעסק בנכסיהם בלא למכור אפשר דכן הותר להם, וצ"ע.

דף לט ע"א

קיג. בגמ' אמר רב יהודה אמר שמואל שבויה שנשבה והניה קמה לקצור וכו' בית דין יורדין לנכסיו ומעמידין אפוטרופוס וקוצר וכו' ואח"כ מורידין קרוב לנכסיו ולוקים אפוטרופא לעולם אפוטרופא לדיקנני לא מוקמינן. היינו דדי להם לבית דין לחפש אפוטרופוס ליתומים, אבל לאדם גדול שכבר נתמלא זקנו אינם טורחים גם בזה למצוא אפוטרופוס, ולכך על אף דבתחילה האפוטרופוס קוצר מ"מ אח"כ מורידין נכסיו קרוב. אבל קשה דאם כבר איירי

ופיקדון אפיקדון לא תירצו כפי שתירצנו אנו, דממילא מן ההכרח איכא לתרץ חילוק בין עיקר הדין לבא לצאת ידי שמים, וכדביארנו גבי גזל אגזל, דממילא לכך הכל נתרץ בחילוק זה, אבל באמת לכאורה יש אפשרות לתרץ גם כפי שתירצנו אנו.

דף לח ע"ב

קיב. בגמ' א"ל רב עמרם דלמא לירד ולמכור תנן וכו' והא דומיא דנשותיהם ובניהם קתני מה התהם כלל לא אף הכא כלל לא. היינו דרב ששת דחה קושייתו דבלירד ולמכור איירי, אבל לירד בלא למכור כן יותר להם, וממילא יהא עולה מכאן דמורידין קרוב לנכסיו שבויה, דזה אי אפשר לומר דהרי דומיא דנשותיהם קתני, וכשם שגבי נשותיהם אי אפשר לומר דקצת כן יותר להם, ממילא כך גם גבי בניהם אין מניחין אותן לירד לנכסיהם כלל, ולא רק למכור לא נתנו להם. אבל קשה דהרי

שכבר חפשו אפטרופוס וכבר התחיל לטפל בנכסיו, למה לא ניתן לאותו אפטרופוס להיות שם לעולם עד שיחזור שבוי זה, הרי כך אמרו לקמן בע"ב גבי ההוא סבתא דאחר כבר הורידו אפטרופוס נותנין לו גם החלק של הבת, על אף דלכתחילה אין מעמידין לה אפטרופוס, ומאי שנא כאן דלא נותנים לו להמשיך. ואולי יש לומר דדווקא שם שאירי שכבר הסכים אפטרופוס עבוד לעולם אפשר ליתן לו עוד חלק, אבל כאן דלא מצינו מי שיסכים לעבוד בו לעולם אלא רק לקצור, לכך אין מחפשיין עכשיו בתחילה מי דיסכים ליקח הנכסים לעולם, דלדקנני לא מוקמינן.

דף לט ע"ב

קיד. בגמ' אמר ליה הכי דיינינא לך ולכל אלימי דחברך אמר ליה סוף סוף אתו סהדי ולא מסהדי אמר ליה תרתי לא עבדי לסוף אתו סהדי דאחזה הוא. היינו דרב חסדא גזר על מרי בר איסק דהיות והוא גברא אלימא

ולכך אין יכול אחיו להביא עדים דאחיו הוא, דעליו יהא להביא עדים שאין זה אחיו ובלא זה יהא חייב ליתן לאחיו חלק בנכסים, ועל זה טען מרי בר איסק דסוף סוף אתו סהדי ולא מסהדי, וביאר רש"י דלא מסהדי אלא כמותי ולא כמותך, היינו דיבואו עדים הללו ויעידו כמותי אבל כמותך לא יעידו, וכל זה משום חששם ממנו, דממילא מה רווח יצא מכך דגזר עליו להביא עדים. אבל צריך ביאור דלמה יבואו עדים הללו ויעידו דאין אחיו הוא, הרי הוא אינו יודע מי הם העדים שרצו להעיד ולמה יבואו להעיד בשבילו אם יראים הם מפניו, ולכאורה היה צריך לומר דאירי שיביא הוא עדים לטובתו ורק מחששם ממנו יעידו לשקר דאין אחיו הוא, וא"כ למה ביאר רש"י דלא יעידו כמותך אלא כמותי, הרי מוכרח דאירי בעדים אחרים ומה עניינם כלל להעיד בשביל אחיו שעל זה אמר לא יעידו כמותך. וצריך לומר דלרש"י היה קשה לבאר דבעדים שיביא מרי עצמו אירי,

מרי לרב חסדא סוף סוף אתו
סהדי ולא מסהדי אלא לטובתי,
אבל אמר לו רב חסדא דלכך
אינו חושש דתרתוי לא עבדי.

דף מ ע"א

קפו. בגמ' אמר ליה אביו מי דמי
התם גדולים גבי קטנים ידעי
וקא מחלי הכא מי ידע דליחיל.
ביאר רש"י מי ידע שיש לו
אחים. אבל באמת קשה דאיך
שייך לומר דלא ידע מרי בר
איסק שיש לו אחים, הרי לעיל
בע"ב אמרו בגמ' דרק בהתימת
זקן לא ראהו אבל בלא זקן ראה
אותו בקטנותו, משמע להדיא
דידע שיש לו אח רק דלא הכיר
שזהו אחיו הנזכר, וממילא איך
אמרו כאן דלא ידע דליחיל.
ובפרט על רש"י עצמו קשה
דהרי הוא ביאר שם להדיא
דהלך מרי עם אביו ונולד לאביו
שם בן, ורק אח"כ הלך מרי
משם, והיינו דודאי איירי בידע
מאחיו, וממילא איך ביאר כאן
רש"י דלא ידע שיש לו אחים.
אבל באמת אם נעיין נראה דלא

דהרי אמרו בגמ' אתו סהדי ולא
מסהדי, ואם באמת איירי בעדים
שיביא הוא היה לה לומר דאתו
סהדי ומסהדי דאיין אחיו הוא,
אלא מכך דנקטו אתו סהדי ולא
מסהדי ודאי משמע דכן איירי
בעדים שיביא אחיו, והם
מחששם ממרי בר איסק יבואו
להעיד אבל לא מסהדי. רק
דא"כ עדיין קשה למה באמת
הגמ' עצמה איירי בהכי ולא
בעדים שיביא מרי עצמו
לטובתו. ועוד דמה עניין דבר זה
למה שגזר עליו רב חסדא
שיביא הוא עדים, וכי משום
שגזר עליו להביא עדים לכך
יבואו עדי אחיו ויעידו איפכא.
ואולי יש לומר דהיות ומרי יהא
חייב להביא עדים דאיין הוא חיו,
ממילא יכריז הוא שאם יש עדים
כנגדו ולא יבואו להעיד לטובתו
שיהא הוא נוקם בהם, דממילא
מחששם זה יבואו עדים הללו
ויעידו איפכא, והטעם שלא יביא
עדים לבד ויכריז כן, הוא משום
דעדיין יהא לו אח"כ חשש
שיבואו עדים הללו ויסתרו עדיו,
ולכך יכריז כן, וממילא לכך טען

על רש"י עצמו קשה כי אם על הגמ', דהגמ' להדיא אמרה דלא ידע דליחיל, דממילא באמת קשה איך שייך לומר כן, הרי לעיל אמרו איפכא. ואולי יש לומר דאי לאו ביאורו של רש"י היה אפשר לבאר דלא ידע היינו דלא חשב שיבוא אחיו מבי חוואי, או שחשב שלא ידע אחיו מן הנכסים שאיכא אצלו, וממילא לא היה לו חו"א שיבוא אחיו לדרוש חלק מן הנכסים, ולכך אמרו דלא ידע דליחיל, אבל מזה דאיכא לו אחים ודאי ידע וכדאמרו לעיל, וממילא רק לביאורו של רש"י קשה איך שייך לומר דלא ידע שיש לו אחים. ובאמת עוד צריך ביאור מהו דנקט רש"י אחים בלשון רבים, הרי מיירי כאן מאח אחד, והיה לו לומר דלא חידע שיש לו אח. ועיין ברש"י שברייף דנקט אח ולא אחים, אבל מ"מ לפי גירסתו נראה לתרין, דבאמת איירי שידע מרי שנולד לו אח בבי חוואי וכדביאר רש"י לעיל, רק דעכעשוו בא אח זה וטען דהוא אח נוסף על הראשון,

ושחוא נולד אחר שהלך מרי מבי חוואי, ובא לדרוש חלקו וחלק אחיו הנולד לפניו, דממילא על חלק אח אחד ידע מרי ומחיל עליו, אבל על חלק השני לא ידע ולא מחיל עליו, וזהו דאמר רש"י דלא ישע שיש לו אחים לשון רבים, היינו דשנים לא ידע שיש לו, אבל מאחד ידע ומחיל לו, כך נראה לבאר וצ"ע למעשה אם נכון הוא.

קמז. במשנה אמר ר' יוחנן בן נורי וכי מה אכפת להן לעכברין וחלא אוכלות בין מהרבה ובין מקמעא אלא אינו יוציא לו הפרונות אלא לכור אחד בלבד. היינו דסבר ר' יוחנן דהכמות שאוכלים העכברין היא אותה כמות בין בהרבה פירות בין בקצת, ולכך אין לו לחסר חסרונות אלא מן הכור הראשון ולא משאר כורין. אבל קשה דהרי מסתבר שאם יש שם הרבה פירות ודאי יבואו גם יותר עכברין לשם, דעכבר חברים אית ליה ויבואו אחריו כולם, דממילא ודאי גם יאכלו יותר פירות, ולמה אמר ר' יוחנן

בן נוריד כך אוכלים בהרבה כמו בקמעא, ולמה רק מן הכור הראשון הוא דיחסר לו. ועיין בתום' שהביא מן הירטושלמי דבאמת זהו טעמם של רבנן דמביאים את חבריהם עמם, רק דעל ר' יוחנן קשה למה הוא אינו סובר כן, דהרי דבר המסתבר הוא, וצ"ע.

דף מא ע"א

ק"ז. בגמ' רישא ר' ישמעאל וסיפא ר"ע אין דא"ר יוחנן מאן דמתרגם לי הבית אליבא דחד תנא מובלנא מאניה בתריה לבי מסותא. היינו דבאמת אי אפשר לתרין לשיטת ר' יוחנן משנתינו כחד תנא, ולכך מוכרחים לומר דרישא ר' ישמעאל וסיפא ר' עקיבא. אבל קשה דסוף סוף במה שנחלק המשנה לב' תנאים נעקור כל כוונת המשנה מעיקרה, דהרי דבר ברור הוא דכוונת המשנה היתה לחלק בין יחדו לה בעלים מקום ללא יחדו לה בעלים מקום, ואין זה רישא וסיפא גרידא דכל

אחד מיירי בדין אחר שנוכל לחלקם לב' תנאים ושיטות, דהרי כאן שניהם איירי באותו דין ולהדיא חילקה המשנה בין יחד לה מקום ללא יחד לה מקום, ומה שחילקום לב' שיטות גורם בזה להדיא דלא לחלק לא לזה ולא לזה בין יחד מלה מקום ללא יחד לה מקום. ובפרט קשה דכל מה דהוכרח לר' יוחנן לחלק כן זהו משום שהוא סבר דהניחה במקומה משמע, ולכך לא רצה לתרין כר' יעקב בר אבא ור' נתן בר אבא דפירשו דהסיפא בהניחה במקום שאינה מקומה איירי, דקשה לר' יוחנן למה ניהא ליה לשנות מעיקר כוונת המשנה שרצתה לחלק בין יחד לה מקום ללא יחד לה מקום, מלשנות המשמעות של הניחה ולבאר דשלא במקומה איירי, וצ"ע.

ק"ח. בגמ' איתמר רב ולוי חד אמר שליחות יד צריכה חסרון וחד אמר שליחות יד אינה צריכה חסרון תפתיים דרב הוא דאמר וכו'. צריך ביאור דאם סבר רב דצריכה או אינה צריכה חסרון,

למה כשתירצו לפניו לעיל ר' יעקב בר אבא ור' נתן בר אבא גבי משנתינו אם בגזילה איירי או בשליחות יד, וביארו בגמ' דהחילוק ביניהם הוא גבי שליחות יד צריכה חסרון או לא, למה לא העמיד חד מינייהו שאינו סובר כמותו על טעותו, דהרי לא מצינו כן לעיל במעשה זו שאמרו לפניו תירוציהם. ואולי יש לומר דבאמת ממעשה זו שם ידעינן דנחלק בזה רב, ובאמת כן העמיד אחד מהם על טעותו, רק דלא ידעו בגמ' למי מינייהו העמיד רב על טעותו, ולכך לא ידעו אם רב הוא הסובר צריכה חסרון או שהוא סובר אינה צריכה חסרון, ולכך רצו לפשוט כא בגמ' כאיזה שיטה סבר רב. או יש לומר דבאמת סבר רב שליחות יד אינה צריכה חסרון וכו' נתן שתירץ לפניו דבלקחה על מנת לשלוח בו יד איירי, ומה שלא העמיד רב את ר'ק יעקב על טעותו, זהו משום דלא אמר ר' יעקב לפניו להדיא דצריכה חסרון, אלא רק לא ביאר

המשנה בכהאי גוונא וביארה בגזילה, דממילא לא היה לו על מה להעמידו על טעותו, על אף דלמעשה הטעם שלא תירץ ר' יעקב כו' נתן הוא משום שהוא סובר דצריכה חסרון ודלא כרב. רק דא"כ יקשה למה מכך שלא מצינו שהעמיד רב מי מהם על טעותו אין להוכיח מינה דסבר רב דאינה צריכה חסרון, דהרי אם היה סובר צריכה חסרון ודאי היה מעמיד את ר' נתן על טעותו, אלא מחזורתא כדשנינן מעיקרא דבאמת העמיד מי מהם על טעותו ורק אנן לא ידעינן את מי מהם העמיד ולכך ביררו בגמ' כמי סבר רב. אבל באמת עדיין קשה דהרי אם איירי שהעמיד מי מהם על טעותו ודאי דאת ר' נתן העמיד ויהא רב סובר כו' יעקב דצריכה חסרון, דהרי את ר' יעקב ודאי לא היה מעמיד וכדאמרנו לעיל דהרי לא אמר בהדיא לפניו דצריכה חסרון. ואולי יש לומר דסוף סוף גם את ר' יעקב היה מעמיד רב על טעותו, דדבר ברור הוא דמשום

דהוא סובר צריכה חסרון לכך לא העמיד את משנתינו כר' נתן בשליחות יד, וצ"ע בזה.

דף מא ע"ב

ק"ט. בגמ' למאי הלכתא כתבינהו רחמנא לומר לך שליחות יד אינה צריכה חסרון ואני אומר אינה משונה כר' אלעזר דאמר דא ודא אחת היא. ביאר רש"י כמשמעה של זו כך משמעה של זו לפי ששתיהן הוצרכו ואין כאן מקרא יתר. נראה מדברי רש"י כאן ומביאורו בכל מהלך הגמ' דלמ"ד אינה צריכה חסרון דין זה שוה בין בשומר חנם ובין בשומר שכר, ומן הייתור גבי שומר שכר נלמד גם לשומר חנם דאינה צריכה חסרון, ומשא"כ לר' אלעזר משמעות הכתוב גם שוה ולא רק הדין. אבל באמת קשה דבפשיטות היה נראה מדברי הגמ' דרק בשומר שכר הוא שאיכא ללמוד דאינה צריכה חסרון, דרק בה לימד כן הכתוב, ורק לר' אלעזר דאינו סובר ללמוד כן בשומר

שכר לכך דא ודא אחת היה היינו בדינא, ומה הכריחו לרש"י לבאר דדא ודא אחת היא איירי גבי משמעות הכתוב ולא גבי דינא ובכך לבאר כפי שנראה בפשיטות, דהרי גם סברא איכא לחלק למ"ד אינה צריכה חסרון בין שומר חנם לשומר שכר, דדווקא שומר שכר כיון שחייב בגניבה ואבידה דין הוא שיהא חייב בשליחות יד גם באין בה חסרון, ומשא"כ בשומר חנם שפטור מגניבה ואבידה דין הוא שיהא פטור בשליחות יד אם אין בה חסרון, וצ"ע.

דף מב ע"א

קכ. במשנה המפקיד מעות אצל חברו צריך והפשילן לאחוריו או שמסרם לבנו ולבתו הקטנים ונעל בפניהם שלא כראוי חייב שלא שימר כדרך השומרים ואם שימר כדרך השומרים פטור. צריך ביאור דהרי כאן איירי בכל האופנים הנ"ל שלא שימר כדרך השומרים, דהרי זהו מה דאמרו להדיא במשנה שלכך

חייב שלא שימר כדרך השומרים, וממילא א"כ מה עניין דין השני שאם שימר כדרך השומרים פטור למשנתינו, הרי כאן לא איירי בהכי ולמה נאמר כאן דין דלא איירי בה משנתינו. ובפרט דגם אין בזה שום חידוש שאם שימר כדרך השומרים דפטור, וכפי שכבר הקשה בריטב"א, וצ"ע.

קבא. בגמ' אמר רבא אמר ר' יצחק אמר קרא וצרת הכסף בידך אע"פ שצוררין יהיו בידך ואמר ר' יצחק לעולם יהא כספו של אדם מצוי בידו שנאמר וצרת הכסף בידך. היינו דהמימרא הראשונה של ר' יצחק איירי בשומר שצריך שיהא הכסף בידו, ולא די שיהא צרור ומופשל לאחוריו, ומשא"כ המימרא השניה איירי באדם בכספו שלא שעצה טובה נתן לו ר' יצחק שיהא הכסף מצוי בידו ולא אצל אחרים, וכדביאר רש"י שאם תזדמן לו סחורה לשכר יהא מזומן לו. אבל באמת קשה דנראה דסתרי הני ב' מימרות אהדדי, דבמימרא דשומר משמע

דביאר ר' יצחק דבידך היינו ממש שיהא הכסף בידו ובלאו הכי פושע הוא, ולכך בהפשילן לאחוריו חייב, ומשא"כ במימרא הב' גבי אדם על כספו, ביאר ר' יצחק דוצרת הכסף בידך אין הכוונה לומר שיהא הכסף בידו ממש, אלא שיהא מצוי בידו, והיינו תחת ידו, ולפי זה יקשה למה גבי שומר בהפשילן לאחוריו חייב, הרי בכהאי גוונא הוה מצוי בידו, וצ"ע.

דף מב ע"ב

קכב. בגמ' אלא אמר רבא משתבע איהו דהנהו זוזי אשלמינהו לאימיה ומשתבעא אימיה דהנהו זוזי אותבינהו בקרמליתא ואיגנוב ופטור. היינו דהשומר פטור דהוא נתנו לאימו ברשות, ואימו פטורה כיון שלא ידעה דפקדון נינהו, ולכך שניהם פטורים, והפסיד המפקיד. אבל קשה דמה הטעם שיפסיד בשביל כל זה המפקיד, הרי סוף סוף בשמירה כאן היתה פשיעה דלא אקברינהו, או דידיה או דאימיה, וממה

נפשך על השומר לשלם לו כדין פשיעת שומר. וצריך לומר דהיות ולמעשה לא פשע אפי' חד מינייהו כלל, השומר לא פשע דהרי ברשות נתנו לאימו, ואימו משום שלא ידעה לאזדהר ביה ממילא פשיעה של חד מינייהו אין כאן להייבם, על אף דבמעשה השמירה היה כאן פשיעה. אבל קשה דלמה לא ייחשב פשיעה מה שנתן השומר לאימו הכסף בלא ליידעה דפקדון נינהו, הרי מה שהמפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד, לכאורה זהו גם רק בשיוודעים דפקדון נינהו, דאל"כ למה יהא מפקיד על דעתם, וממילא סוף סוף פשיעה איכא במעשה השומר ולמה יהא פטור, וצ"ע.

קכג. בגמ' סוף סוף מאי פסידא איכא והא קא משתרשי ליה אמר רב סמא בריה דרבא דהוה שיכרא חלא. היינו דהקשו בגמ' דאם לא הפסיד כלום בעה"ב למה לא ישלם הכשות שלקה מן הנפקד, הרי שלו הוא ולמה לא יחזיר, ועל זה תירצו דאיירי באיכא

הפסד והיינו בשהשכר החמיץ, דממילא הכשות שהכנים בתוכה נפסד ולכך אינו רוצה לשלם למפקיד. אבל קשה דבכל גוונא בין בהפסיד הכשות ובין בלא הפסיד, למה לא יהא הנפקד מחזיר מכשות שלו לנפקד, וכי משום שטעה השליח ולקה משל מפקיד לא יוכל עכשיו להחזיר לו משלו. וצריך לומר דהיות ובנפסד הכשות שבשכר איירי, ממילא טוען הנפקד דכשות של מפקיד הוא דנפסד ולא שלו, ולכך אינו חייב להחזיר, דכאן הוא נמצא ורק שנפסד, וצ"ע בזה.

דף מג ע"א

קכד. בגמ' אמר רב הונא ואפילו נאנסו והא אבדו קתני כדרבה דאמר רבה נגנבו בלסטין מזויין טבדו שטבעה ספינתו ביפ. היינו דמה דקתני במשנה אבדו לא איירי באבידה סתם, אלא דאבידה של אונס וכגון בלסטין מזויין, דממילא גם באונס חייב כרב הונא. אבל

קשה דאם רצו במשנה לחדש חידוש גדול יותר דלא רק באבידה חייב אם אבדו אלא אפי' באונס, א"כ למה לא אמרו להדיא בגמ' דאם נאנסו חייב ומזה נדע מכ"ש דבאבידה סתם חייב, ומדלא נכתב במשנה אם נאנסו חייב משמע דדווקא באבידה גרידא הוא דחייב אבל באונס לא, וקשה על רב הונא דאמר אפי' נאנסו חייב. ואולי יש לומר דעל אף שיש חידוש גדול יותר בנאנסו מ"מ נקטה המשנה אבדו, כיון דזהו דבר שכיח יותר מאונס ולכך איירי במשנה בדבר השכיח יותר, אבל הוא הדין באונס. אבל קשה דהרי לדברי רב הונא המשנה עצמה איירי באונס וכגון שנגנבו בסטין מזויין, ולא איירי בדבר השכיח דהיינו באבידה גרידא, דממילא הדרא קושיא לדוכתא למה לרב הונא דממילא לא איירי הכא במה דשכיח, למה לא נקטו להדיא במשנה אם נאנסו חייב באחריותן, ומדלא נקטו כן משמע דבאמת רק באבידה גרידא איירי וכנ"ל,

דהרי לרב הונא א"א לתרין דבר השכיח נקטה המשנה, וצ"ע.

דף מג ע"ב

קנה. בגמ' תנן בית הלל אומרים כשעת הוצאה מאי כשעת הוצאה וכו', אלא פשיטא כשעת הוצאה מבית בעלים לימא רבה דאמר כבית שמאי. היינו דרבה דאמר דאם שבר הגזלן את החבית או שתה מה שבתוכה חייב ארבעה זוז כשוויה עכשיו היינו כבית שמאי, דילקה בחסר וביתר ולכך משלם ארבעה זוז כיתר ולא כשעת הגזילה דהיינו ההוצאה מבית בעלים, וממילא קשה על רב איך סבר כבית שמאי ודלא כהלכתא. אבל קשה דמה ראייה איכא כלל דרבה כב"ש סבירא ליה, אדרבא ראייה איכא דכבית הלל סבירא ליה, דהרי באמת רבה גם סובר כב"ה דממשלם כשעת הגזילה והיינו כשעת הוצאה מבית בעלים, רק דכאן גבי שבירת החבית או שתייתו מעשה זה עצמו אמר רבה דנחשב כשעת

הוצאה וכשעת הגזילה, דבמעשה זה עצמו עבד הגזלן גזילה חדשה, דהרי כשהחבית קיים היה מחזיר הגזלן את החבית עצמה, והרי היא שוה עכשיו ארבעה זוז, וממילא בשתייתו עכשיו יש כאן שוב שעת הוצאה ולכך משלם ארבעה, ומשא"כ לב"ש דלוקה בחיסר ויתר הגם דכאן גם ישלם כרבה אברעה זוז, מ"מ אין טעמו של רבה בתשלום זה מטעם ב"ש דלוקה בחסר וביתר, אלא משום דהוי כאן שעת הוצאה דהיינו שעת הגזילה, וממילא מה הקשו כלל על רבה כאן דכב"ש סבירא ליה, וצ"ע.

קבו. בגמ' אלא הכא בשבח של גזילה קמיפלגי בית שמאי סברי שבח גזילה דנגזל ובית הלל סברי שבח גזילה דגזלן הוי. היינו דכל מה דנחלקו ב"ש וב"ה במשנה לא איירי כלל ביתר ובחסר של שווי הגזילה עצמה, אלא בשבח של הגזילה, דיתר היינו שעיברה וילדה, וחסר היינו רחל שגזזה, דממילא ב"ש סברי דשל נגזל הוי ולכך אם חיסר או

יתר חייב לשלם לנגזל, ומשא"כ ב"ה סברי דגזלן הוי, ואילו לנגזל חייב לשלם כשעת הוצאה מבית הבעלים ובלא יתר או חסר, אבל גבי שווי הגזילה עצמה לא איירי ב"ש וב"ה כלל במחלוקתם כמה ישלם, דממילא רבה לא אמר כחד מינייהו ולכך לא קשה עליו מידי.